

1. ELÄINLÄÄKKEEN NIMI

THERIOS VET 75 MG PURUTABLETTI KISSALLE

2. LAADULLINEN JA MÄÄRÄLLINEN KOOSTUMUS

Yksi 250 mg tabletti sisältää:

Vaikuttava aine:

Kefaleksiini (kefaleksiinimonohydraattina).....75 mg

Apuaineet:

Täydellinen apuaineluettelo, katso kohta 6.1.

3. LÄÄKEMUOTO

Purutabletti

Pitkänomainen, jakouurrettu, beige tabletti. Tabletit voidaan puolittaa.

4. KLIINISET TIEDOT

4.1 Kohde-eläinlaji

Kissa

4.2 Käyttöaiheet kohde-eläinlajeittain

Kissoille:

Kefaleksiinille herkkien bakteerien aiheuttamien infektioiden hoitoon

- Alempien virtsateiden infektiot, joiden aiheuttajana on *E. coli* ja *Proteus mirabilis*.
- Ihon ja ihonalaiskudoksen infektiot: Pyodermat, joiden aiheuttajana on *Staphylococcus* spp. Tulehtuneet haavat ja paiseet, kun aiheuttajana on *Pasteurella* spp.

4.3. Vasta-aiheet

Ei saa käyttää eläimille, joilla on vakavia munuaistoiminnan häiriöitä.

Ei saa käyttää eläimillä, joiden tiedetään olevan yliherkkiä kefalosporiineille tai jollekin muulle beetalaktaamiryhmän lääkkeelle.

Ei saa käyttää kaneilla, marsuilla, hamstereilla, gerbiileillä eikä muilla pienillä jyrsijöillä.

4.4 Erityisvaroitukset kohde-eläinlajeittain

Ei ole

4.5 Käyttöön liittyvät erityiset varotoimet

Eläimiä koskevat erityiset varotoimet

Kuten muidenkin antibioottien kanssa, jotka eliminoituvat pääasiassa munuaisten kautta, voi ilmetä systeemistä kumuloitumista munuaisten toiminnan ollessa heikentynyt. Jos kissan munuaisten vajaatoiminta on tiedossa, on annostusta alennettava ja/tai annostusväliä pidennettävä eikä munuaisille toksisia lääkevalmisteita saa antaa samanaikaisesti.

Ennen käyttöä tulee tehdä herkkyysmääritys, jos mahdollista.

Valmistetta käytettäessä tulee ottaa huomioon antibioottihoitoa koskevat viranomais-suositukset ja paikalliset käytännöt.

Valmisteen käyttö valmisteyhteenvedosta poiketen saattaa lisätä kefaleksiinille resistenttien bakteerien esiintyvyyttä ja heikentää penisilliinien tehoa mahdollisen ristiresistenssin vuoksi.

Valmistetta ei saa käyttää alle 9 viikon ikäisille kissoille.

Valmisteen käyttö kissoille, jotka painavat vähemmän kuin 2,5 kg, tulee perustua eläinlääkäriin tekemään hyöty-haitta-arvioon.

Purutabletit sisältävät makuaineita. Tabletit on säilytettävä eläinten ulottumattomissa, jotta eläin ei syö tabletteja vahingossa.

Erityiset varotoimenpiteet, joita eläinlääkevalmistetta antavan henkilön on noudatettava

Penisilliinien ja kefalosporiinien injisoiminen, inhaloiminen, nauttiminen suun kautta tai ihokontakti niiden kanssa voi aiheuttaa yliherkkyyttä (allergiaa). Yliherkkyys penisilliineille voi aiheuttaa risti-reaktioita kefalosporiinille ja päinvastoin. Näiden aineiden aiheuttamat allergiset reaktiot voivat joskus olla vakavia.

- Älä käsittele tätä valmistetta, jos tiedät olevasi herkistynyt sille tai jos sinua on kehoitettu välttämään tällaisten aineiden käsittelyä.
- Käsittele valmistetta varoen ja ottaen huomioon varotoimenpiteet altistumisen välttämiseksi. Pese kädet käytön jälkeen.
- Jos sinulle kehittyy altistuksen jälkeen oireita, esimerkiksi ihottumaa, käänny lääkärin puoleen ja näytä hänelle tämä varoitus. Kasvojen, huulten tai silmien turvotus tai hengitysvaikeudet ovat vakavampia oireita ja vaativat kiireellistä lääkärinhoitoa.
- Jos valmistetta on vahingossa nieltä, on käännyttävä välittömästi lääkärin puoleen ja näytettävä hänelle pakkausselostetta tai etikettiä.

4.6 Haittavaikutukset (yleisyys ja vakavuus)

Oksentelua ja/tai ripulia on havaittu. Kefaleksiini voi aiheuttaa yliherkkyysreaktioita. Allergisia ristireaktioita saattaa esiintyä muiden β -laktaamien kanssa.

4.7 Käyttö tiineyden, laktation tai muninnan aikana

Laboratoriotutkimuksissa hiirillä, rotilla ja kaneilla ei ole löydetty näyttöä teratogeenisuudesta. Valmisteen turvallisuutta tiineyden ja laktation aikana ei ole tutkittu kohde-eläimillä. Valmistetta tulee käyttää vain eläinlääkäriin tekemän hyöty-haitta-arvion perusteella.

4.8 Yhteisvaikutukset muiden lääkevalmisteiden kanssa sekä muut yhteisvaikutukset

Kefalosporiinien bakterisidinen vaikutus kumoutuu, jos eläimelle annetaan samanaikaisesti bakteriostaatteja (makrolidit, sulfonamidit ja tetrasykliinit).

Munuaistoksisuus voi lisääntyä, jos ensimmäisen sukupolven kefalosporiineja käytetään samanaikaisesti polypeptidiantibioottien, aminoglykosidien tai tiettyjen diureettien (furosemidin) kanssa. Samanaikaista käyttöä näiden aktiivisten aineiden kanssa on vältettävä.

4.9 Annostus ja antotapa

Suun kautta.

15 mg/painokg kefaleksiinia kahdesti vuorokaudessa (eli 1 tabletti/5 painokg) seuraavasti:

- 5 päivän ajan haavojen ja paiseiden hoitoon
- 10-14 päivän ajan virtsatietulehdusten hoitoon
- Vähintään 14 päivän ajan pyoderman hoitoon. Hoitoa tulee jatkaa 10 päivän ajan ihomuutosten häviämisen jälkeen.

Oikean annoksen varmistamiseksi eläimen paino on määritettävä mahdollisimman tarkasti. Puolikkaita tabletteja käytettäessä jäljelle jääneet tabletin osat tulee säilyttää läpipainopakauksessa ja käytettävä seuraavan lääkkeenannon yhteydessä.

Tabletit sisältävät makuaineita. Ne voidaan antaa suoraan kissan suuhun tai ruoan kanssa.

4.10 Yliannostus (oireet, hätätoimenpiteet, vastalääkkeet)

Ei oleellinen.

4.11 Varo aika

Ei oleellinen.

5. FARMAKOLOGISET OMINAISUUDET

Farmakoterapeuttinen ryhmä: Systeminen bakteerilääke, ensimmäisen sukupolven kefalosporiini
ATCvet-koodi: QJ01DB01

5.1 Farmakodynamiikka

Kefaleksiinimonohydraatti on kefalosporiinien ryhmään kuuluva bakterisidinen antibiootti, joka valmistetaan puolisynteettisesti 7-aminokefalosporiinihaposta.

Kefaleksiini vaikuttaa estämällä bakteerin soluseinämän nukleopeptidisynteesiä. Kefalosporiinit häiritsevät transpeptidaatiota asyloimalla tietyn entsyymin, jolloin se ei pysty muodostamaan ristisidoksia muramiinihappoa sisältävien peptidoglykaanisäikeiden välille. Soluseinämän muodostukseen tarvittavan materiaalin biosynteesin estyminen johtaa soluseinämän rakenteelliseen heikkouteen ja tekee bakteerista osmoottisesti epästabiliin protoplastin. Vaikutusmekanismien yhdistelmä johtaa bakteerin hajoamiseen ja filamenttimuodostukseen. Kefaleksiini tehoaa grampositiivisiin ja gramnegatiivisiin bakteereihin, mm. seuraaviin: *Staphylococcus* spp. (myös penisilliinille resistentit kannat), *Streptococcus* spp. ja *Escherichia coli*.

Grampositiivisten bakteerien tuottamat beetalaktamaasit eivät inaktivoi kefaleksiinia. Gramnegatiivisten bakteerien tuottamat beetalaktamaasit voivat kuitenkin estää kefaleksiinia beetalaktaamirenkaan hydrolyysin kautta.

Kefaleksiiniresistenssi voi johtua seuraavista resistenssimekanismeista. 1) Gramnegatiivisten bakteerien kohdalla yleisin on eri beetalaktamaasien (kefalosporinaasin) tuotanto, jolloin antibiootti inaktivoituu. 2) Beetalaktaamiresistentteihin grampositiivisiin bakteereihin liittyy usein penisilliiniä sitovien proteiinien vähentynyt hakuisuus beetalaktaamilääkkeisiin. 3) Antibioottia bakteerisolusta poistavat pumpit ja poriinirakenteiden muutokset, jotka vähentävät lääkkeen passiivista diffuusiota soluseinän läpi, voivat osaltaan edistää bakteerin resistenssiä fenotyyppiä.

Ristiresistenssiä (sama resistenssimekanismi) esiintyy beetalaktaamiryhmään kuuluvien antibioottien kesken rakenteellisten samankaltaisuuksien vuoksi. Sitä esiintyy beetalaktaamaasientsyymien, poriinirakenteen muutosten tai effluksipumppujen muutosten johdosta. Rinnakkaisresistenssiä (eri resistenssimekanismit) on kuvattu *E. coli* -bakteerilla resistenssigeenejä sisältävän plasmidirenkaan vuoksi.

Saatavilla olevat MIC arvot *Staphylococcus* spp. and *Pasteurella multocida* -bakteereille ovat:

<i>Staphylococcus</i> spp	MIC ₅₀ 2 µg/ml	MIC ₉₀ 2 µg/ml
<i>Pasteurella multocida</i>	MIC ₅₀ 2 µg/ml	MIC ₉₀ 4 µg/ml

5.2 Farmakokinetiikka

Suun kautta annetun kefaleksiinin biologinen hyötyosuus on kissalla noin 56 %.

Kun kissalle annettiin suun kautta 18,5 mg/kg kerta-annos kefaleksiinia, plasman huippupitoisuudet olivat 22 µg/ml ja ne saavutettiin 1,6 tunnissa.

Kefaleksiinia havaittiin plasmassa vielä 24 tunnin kuluttua lääkkeen annostelusta.

Kefaleksiini penetroituu erinomaisesti kudoksiin. Se eliminoituu lähinnä virtsaan (85 %) farmakologisesti aktiivisessa muodossaan. Virtsan huippupitoisuudet ovat merkitsevästi plasman huippupitoisuuksia suuremmat.

5.3 Ympäristövaikutukset

Ei oleellinen

6. FARMASEUTTISET TIEDOT

6.1 Apuaineet

Sianmaksajauhe
Hiiva
Kroskarmelloosinatrium
Magnesiumstearaatti
Vedetön kolloidinen piidioksidi
Kalsiumvetyfosfaattidihydraatti

6.2 Yhteensopimattomuudet

Ei oleellinen

6.3 Kesto aika

Avaamattoman pakkauksen kesto aika:

- lämpösinetöity, PVDC-TE-PVC-AI läpipainopakkaus: 3 vuotta.
- lämpösinetöity, PA-AL-PVC-AI läpipainopakkaus: 30 kuukautta.

Kaikki käyttämättömät jaetut tabletit on hävitettävä 24 tunnin kuluttua.

6.4 Säilytystä koskevat erityiset varotoimet

Säilytä alle 25 °C lämpötilassa.
Säilytä alkuperäispakkauksessa.
Jaetut tabletit tulee säilyttää läpipainopakkauksessa.

6.5 Pakkaustyyppi ja sisäpakkauksen kuvaus

Läpipainopakkaus:

- 10 tabletin läpipainopakkaus (lämpösinetöity, PVDC-TE-PVC-AI)
- 10 tabletin läpipainopakkaus (lämpösinetöity, PA-AL-PVC-AI)

Pahvikotelo, jossa 1 läpipainopakkaus, jossa 10 tablettia
Pahvikotelo, jossa 2 läpipainopakkausta, joissa kussakin 10 tablettia
Pahvikotelo, jossa 10 läpipainopakkausta, joissa kussakin 10 tablettia
Pahvikotelo, jossa 15 läpipainopakkausta, joissa kussakin 10 tablettia
Pahvikotelo, jossa 20 läpipainopakkausta, joissa kussakin 10 tablettia

Kaikkia pakkauskokoja ei välttämättä ole markkinoilla.

6.6 Erityiset varotoimet käyttämättömien lääkevalmisteiden tai niistä peräisin olevien jättemateriaalien hävittämiselle

Käyttämättömät eläinlääkevalmisteet tai niistä peräisin olevat jättemateriaalit on hävitettävä paikallisten määräysten mukaisesti.

7. MYYNTILUVAN HALTIJA

Ceva Santé Animale
10, av. de la Ballastière
33500 Libourne
Ranska

8. MYYNTILUVAN NUMERO(T)

27742

**9. ENSIMMÄISEN MYYNTILUVAN MYÖNTÄMISPÄIVÄMÄÄRÄ / UUDISTAMIS-
PÄIVÄMÄÄRÄ**

17.12.2010 / 30.6.2015

10. TEKSTIN MUUTTAMISPÄIVÄMÄÄRÄ

05.10.2021

MYyntiä, TOIMITTAMISTA JATAI Käyttöä Koskeva Kielto

PRODUKTRESUMÉ

1. DET VETERINÄRMEDICINSKA LÄKEMEDLETS NAMN

Therios vet 75 mg tuggtabletter för katt

2. KVALITATIV OCH KVANTITATIV SAMMANSÄTTNING

Varje tablett innehåller:

Aktiv substans:

Cefalexin (som cefalexinmonohydrat)..... 75 mg

För fullständig förteckning över hjälpämnen, se avsnitt 6.1.

3. LÄKEMEDELFORM

Tuggtablett

Avlång, beige tablett med skåra. Tablettarna kan delas i två lika stora delar.

4. KLINISKA UPPGIFTER

4.1 Djurslag

Katt

4.2 Indikationer, specificera djurslag

Infektioner orsakade av bakterier känsliga för cefalexin:

- Nedre urinvägsinfektioner orsakade av *E. coli* och *Proteus mirabilis*.
- Behandling av kutana och subkutana infektioner: pyodermi orsakad av *Staphylococcus spp.* samt sår och abscesser orsakade av *Pasteurella spp.*

4.3 Kontraindikationer

Skall inte användas vid svår njursvikt.

Skall inte användas till djur med känd överkänslighet mot cefalosporiner eller mot någon annan substans i beta-laktamgruppen.

Skall inte användas till kaniner, marsvin, hamstrar, gerbillor och andra gnagare.

4.4 Särskilda varningar för respektive djurslag

Inga

4.5 Särskilda försiktighetsåtgärder vid

användning Särskilda försiktighetsåtgärder för djur

Liksom med andra antibiotika, som främst utsöndras via njurarna, kan systemisk ackumulering ske vid nedsatt njurfunktion. Vid känd njurinsufficiens ska dosen reduceras och/eller doseringsintervallet ökas. Nefrotoxiska läkemedel ska inte ges samtidigt. Om möjligt bör användningen av läkemedlet baseras på känslighetstest.

Allmänna och lokala riktlinjer för antibiotikabehandling ska beaktas vid användning av läkemedlet.

Användning av läkemedlet på ett sätt som avviker från anvisningar som ges i produktresumén kan öka förekomsten av bakterier som är resistent mot cefalexin och minska effekten av behandling med penicilliner, på grund av risken för korsresistens.

Detta läkemedel ska inte användas för behandling av kattungar yngre än 9 veckor.

Användning av läkemedlet till katter som väger mindre än 2,5 kg skall endast ske efter nytta-riskbedömning av ansvarig veterinär.

Tuggtablettorna är smaksatta. Förvaras utom syn- och räckhåll för djur för att undvika oavsiktligt intag.

Särskilda försiktighetsåtgärder för personer som administrerar det veterinärmedicinska läkemedlet till djur

Penicilliner och cefalosporiner kan orsaka överkänslighet (allergi) efter injektion, inhalation, förtäring eller hudkontakt. Överkänslighet mot penicilliner kan leda till korsreaktioner mot cefalosporiner och vice versa. Allergiska reaktioner mot dessa substanser kan ibland vara allvarliga.

- Hantera inte detta läkemedel om du vet att du är överkänslig eller om du har blivit avrådd från att vara i kontakt med sådana substanser.
- Hantera detta läkemedel med stor försiktighet och vidta alla rekommenderade försiktighetsåtgärder för att undvika exponering. Tvätta händerna efter användning.
- Om du utvecklar symtom efter exponering, såsom hudutslag, ska du uppsöka läkare och visa läkaren denna varningstext. Svullnad i ansikte, läppar eller ögon, eller andningssvårigheter, är allvarliga symtom och kräver omedelbar medicinsk behandling.
- Vid oavsiktlig förtäring, sök läkarvård och visa bipacksedeln eller etiketten för läkaren.

4.6 Biverkningar (frekvens och allvarlighetsgrad)

Kräkningar och/eller diarré har observerats.

Allergiska reaktioner mot cefalexin är möjliga och allergisk korsreaktivitet med andra betalaktamer kan förekomma.

4.7 Användning under dräktighet, laktation

Laboratiestudier på mus, råtta och kanin visade inga teratogena effekter. Läkemedlets säkerhet har inte undersökts hos dräktiga eller digivande katter och ska endast användas efter nytta-riskbedömning av ansvarig veterinär.

4.8 Interaktioner med andra läkemedel och övriga interaktioner

Cefalosporinernas bakteriedödande effekt reduceras vid samtidig administrering av bakteriostatiska substanser (makrolider, sulfonamider och tetracykliner).

Nefrotoxiciteten kan öka om första generationens cefalosporiner kombineras med polypeptidantibiotika, aminoglykosider eller vissa diuretika (furosemid).

Samtidig användning av sådana aktiva substanser ska undvikas.

4.9 Dos och administreringsätt

Oral användning

15 mg cefalexin per kg kroppsvikt två gånger per dag, motsvarande 1 tablett för 5 kg kroppsvikt i:

- 5 dagar för sår och abscesser
- 10 till 14 dagar vid urinvägsinfektioner
- minst 14 dagar vid pyodermi. Behandlingen skall fortsätta i 10 dagar efter att lesionerna har försvunnit.

För att säkerställa korrekt dos, och undvika underdosering, ska kroppsvikten fastställas så noggrant som möjligt.

Om halva tabletter används, lägg tillbaka den återstående delen av tabletten i blisterförpackningen och använd den vid nästa administrering.

Tabletterna är smaksatta. De kan ges tillsammans med mat eller direkt i djurets mun.

4.10 Överdoser (symptom, akuta åtgärder, motgift) (om nödvändigt)

Ej relevant.

4.11 Karenstid(er)

Ej relevant.

5. FARMAKOLOGISKA EGENSKAPER

Farmakoterapeutisk grupp: Antibakteriella medel för systemiskt bruk, första generationens cefalosporiner
ATCvet-kod: QJ01DB01

5.1 Farmakodynamiska egenskaper

Cefalexinmonohydrat är ett bakteriedödande antibiotikum tillhörande cefalosporinfamiljen, framtagen genom hemi-syntes av 7 amino-cefalosporansyra.

Cefalexin verkar genom att hämma nukleopeptidsyntesen av bakterieväggen. Cefalosporiner interfererar med transpeptidas genom att alkylera enzymet så att det inte kan korsbinda muraminsyrainnehållande peptidoglykankedjor. Hämmningen av biosyntesen av det material som behövs för att bygga upp cellväggen resulterar i en defekt cellvägg som därför är osmotiskt instabil mot protoplaster. En kombinerad effekt resulterar i cellys och filamentbildning. Cefalexin är aktivt mot grampositiva och gramnegativa bakterier, såsom *Staphylococcus spp.* (inklusive penicillinresistenta stammar), *Streptococcus spp.* och *Escherichia coli*. Cefalexin inaktiveras inte av beta-laktamaser som produceras av grampositiva bakterier. Beta-laktamaser som produceras av gramnegativa bakterier kan dock hämma cefalexin genom att hydrolysera beta-laktamringen.

Resistens mot cefalexin kan bero på en av följande resistensmekanismer.

1. Produktion av olika beta-laktamaser (cefalosporinas), som inaktiverar antibiotikumet, är den mest utbredda mekanismen hos gramnegativa bakterier.
2. Minskad affinitet för penicillinbindande proteiner (PBP) hos beta-laktaminnehållande läkemedel är ofta involverad när det gäller beta-laktamresistenta grampositiva bakterier.
3. Effluxpumpar, som pumpar ut antibiotikum från bakteriecellen, och strukturella förändringar i poriner, som minskar passiv diffusion av läkemedlet genom cellväggen, kan bidra till att förbättra en bakteries resistensfenotyp.

Välkänd korsresistens (som involverar samma resistensmekanism) existerar mellan antibiotika som tillhör beta-laktamgruppen på grund av strukturella likheter. Den uppstår genom beta-laktamasenzymer, strukturella förändringar i poriner eller variationer i effluxpumpar. Samresistens (olika resistensmekanismer är involverade) har beskrivits hos *E. coli* på grund av en plasmid som hyser olika resistensgener.

Tillgängliga MIC parametrar för *Staphylococcus* spp. och *Pasteurella multocida* är:

<i>Staphylococcus</i> spp	MIC ₅₀ 2 µg/ml	MIC ₉₀ 2 µg/ml
<i>Pasteurella multocida</i>	MIC ₅₀ 2 µg/ml	MIC ₉₀ 4 µg/ml

5.2 Farmakokinetiska egenskaper

Hos katter är biotillgängligheten efter oral administrering omkring 56 %.

Hos katter uppnåddes en maximal plasmakoncentration på 22 µg/ml 1,6 timmar efter en enstaka oral administrering av cefalexin på 18,5 mg/kg.

Cefalexin detekterades i plasma upp till 24 timmar efter administrering.

Diffusionen av cefalexin i vävnad är hög. Cefalexin elimineras huvudsakligen via njurarna (85 %) i aktiv form. Maximala urinkoncentrationer är signifikant högre än maximala plasmakoncentrationer.

5.3 Miljöegenskaper

Ej relevant

6. FARMACEUTISKA UPPGIFTER

6.1 Förteckning över hjälpämnen

Grisleverpulver

Jäst

Kroskarmellosnatrium

Magnesiumstearat

Kiseldioxid, kolloidal vattenfri

Kalciumvätefosfatdihydrat

6.2 Inkompatibiliteter

Ej relevant

6.3 Hållbarhet

Hållbarhet i öppnad förpackning:

Polyvinylklorid/termoelast/polyvinylidenklorid/aluminium-blister: 3 år

Polyamid/aluminium/polyvinylklorid/aluminium-blister: 30 månader

Delade tabletter ska kasseras efter 24 timmar.

6.4. Särskilda förvaringsanvisningar

Förvaras vid högst 25 °C.

Förvaras i originalförpackningen.

Lägg tillbaka eventuell delad tablett i den öppnade blisterförpackningen.

6.5 Inre förpackning (förpackningstyp och material)

Blister:

- Polyvinylklorid/termoelast/polyvinylidenklorid/aluminium, värmeförseglad, innehållande 10 tabletter per blister
- Polyamid/aluminium/polyvinylklorid/aluminium, värmeförseglad, innehållande 10 tabletter per blister

Kartong med 1 blisterförpackning à 10 tabletter
Kartong med 2 blisterförpackningar à 10 tabletter
Kartong med 10 blisterförpackningar à 10 tabletter
Kartong med 15 blisterförpackningar à 10 tabletter
Kartong med 20 blisterförpackningar à 10 tabletter

Eventuellt kommer inte alla förpackningsstorlekar att marknadsföras.

6.6 Särskilda försiktighetsåtgärder för destruktions av ej använt veterinärläkemedel eller avfall efter användningen

Ej använt veterinärmedicinskt läkemedel och avfall skall kasseras enligt gällande anvisningar.

7. INNEHAVARE AV GODKÄNNANDE FÖR FÖRSÄLJNING

Ceva Santé Animale
10, av. de La Ballastière
33500 Libourne
Frankrike

8. NUMMER PÅ GODKÄNNANDE FÖR FÖRSÄLJNING

27742

9. DATUM FÖR FÖRSTA GODKÄNNANDE/FÖRNYAT GODKÄNNANDE

17.12.2010 / 30.6.2015

10 DATUM FÖR ÖVERSYN AV PRODUKTRESUMÉN

05.10.2021

FÖRBUD MOT FÖRSÄLJNING, TILLHANDAHÅLLANDE OCH/ELLER ANVÄNDNING